

tolažil s tem, da je bistvo očem nevidno in da moramo gledati s srcem in kar je podobnega čvekanja, nad katerim se solzijo tisti, ki imajo v glavi zdrave oči.«

Desa Muck je posebno pozornost namenila tudi slogu pisanja: prevladujoči humor se povezuje z grozljivimi opisi (npr. opis Krvoseškega gradu), tako da mestoma *Kremplin* postane že groteska. Zgodba je polna nepričakovanih preo-

bratov, pisateljica nenehno preseneča z novimi domislicami in nepričakovanimi navezavami na sodobnost (npr. prvine slenga). Raznovrstnost podob, nenavadna tematika ter slog govornikov o tem, da je *Kremplin* eno od najboljših prozskih besedil (ne le) sodobne in (ne le) mladinske književnosti na Slovenskem.

Igor Saksida

ISKANJE IZGUBLJENEGA SRCA

Lela B. Njatin: Velikanovo srce. Ljubljana, Aleph 1996. Ilustr. Alenka Stottler.

Lela B. Njatin se je rodila 5. januarja leta 1963 v Ljubljani. Njeno deklško ime je Lela Mujkič, poročena je Bajda. Srednjo šolo je zaključila v Kočevju, kjer je z materjo tudi živela. Sama je v intervjuju, objavljenem v knjigi *Začasno bivališče*, povedala, da na kraj in okolico ni bila nikoli preveč navezana. Gozdnata pobočja z divjimi zvermi so jo utesnjevala in omejevala. Raziskovanje sveta, kot dodaja, se je zanjo začelo v Ljubljani na Filozofski fakulteti, kjer je študirala primerjalno književnost in filozofijo. S pisanjem je začela že v Kočevju. V osnovni šoli pesmi, v Ljubljani pa je bila njena razpoznavna oblika kratka proza. »S pesmimi sem tipala za lastnimi obris, s prozo načrtujem sebe v svetu.« Kratka proza je bila dominantna forma slovenske proze osemdesetih let oziroma mlade književne generacije. Frančič, Mozetič, Morovič, Debeljak, Mazzini, Babačič... in Lela B. Njatin zaznamujejo tedanjo alternativno, subkulturno sceno, ki se je gibala okoli ŠKUC-a, disca FV in založbe Aleph, ki so jo ustanovili prav oni. Avtorica je sodelovala kot kostumografka pri video in glasbenih projek-

tih ter gledališki igri *Brigade lepote*, uprizorjeni leta 1990 v Cankarjevem domu v izvedbi gledališča Helios. V ŠKUC-u je 1983. leta, kot ena izmed štirih kreatork v skupini Linije sile, pripravila artistsko modno revijo. Je scenaristka prvega punk stripa in soscenaristka videofilma *Nestrpnost*. Njen edini roman je *Nestrpnost*, zanj je bila leta 1989 nagrajena z Zlato ptico. Je soavtorica almanaha *Rošlin in Verjanko* in knjige intervjujev *Začasno bivališče*. Objavljala je v reviji *Literatura*, prevaja besedila iz nemščine in srbohrvaščine, nekaj časa je bila urednica za kulturo pri dnevniku *Republika*, samostojna kulturna delavka, sedaj je zaposlena na SAZU-ju.

Velikanovo srce je pravljica o podarjenem, izgubljenem in spet najdenem srcu. Zgodba je sestavljena iz osmih delov, ki se logično povezujejo v celoto. Ti so: Velika, Srnica, Veter, Zvezdica, Gospodinja, Srce, Ščit in sulica, Srna. Vsak od naslovnih junakov prinaša določene spremembe in po svoje zaznamuje zgodbo. Veter pripiha Srnico k Velikanu, ob utripu Srca se prižge zvezdica, ščit in sulica se zlomita, Srnica pa postane Srna. Notranja zgradba pravljice je dramatična. Pravljica sicer pripoveduje o Velikanovi preobrazbi, a nič manj o Srničini. Velikan živi na velikem posestvu, kjer je

vse in vsega veliko: velikih dreves, sa-
dežev večnega življenja, rajskih ptic..., a
vendar vsemu manjka srčne veličine.
Tisto pa, ki ima veličino, je majhno in v
to veliko naplavljeno kot tujek. To je
trmasta, svoje glava Srnica, ki bi strašno
rada postala srna, a se znajde pred ne-
prehodnim zidom. Prijatelj Veter jo po-
nese čezenj, kajti zid je lahko ali ograja
ali pa stopnice. Zid je ločnica, mejnik
med živim in neživim svetom, srčnim in
nesrčnim. Onkraj zidu se začne iskanje
izgubljenega zaklada, pripoznavanje le-
pote, ljubezni, strahu in bolečine. Velika-
nov brezdušen, osamljen, samozadosten
in resigniran svet trči v svoje diametralno
nasprotje. Razum se sreča s čustvom.
Velikan nima srca, a некоč ga je imel,
da je lahko ljubil. Tako veliko ljubezni
je imel, da je svoje srce podaril ljubljeni
deklici. Ta ga je zavrgla in bila za to
kaznovana. Padla je v prepad, z njo pa
tudi velikanovo srce. Iz razočaranja so se
v Velikanu rodile smrt, večnost in brez-
brižnost. Nadomestila njegovi neizživeti
ljubezni. Navidezno urejenost, ki vlada
v Velikanovem življenju, zmoti Srnica,
pravljica dobra vila, ki vzdrami Veli-
kanovo srce in čustva.

Podoben motiv najdemo v *Zvezdici
zaspanski*. Ceferinu začne biti srce, ko
sname razbojniško masko in spregovori
besedo mama. Enako se zgodi z Velika-
nom, ko se pod težo srca ščit in sulica
sesujeta v prah. Podobnost ne velja le

med Ceferinom in Velikanom, pač pa
tudi med *Zvezdico Zaspanko* in *Srnico*.
Za svojo izpolnitev, vrnitev med zvezde
in razvoj v srno, potrebujeta zunajni
element, nekoga drugega. Srce obeh je
preveliko, da bi bilo le za njiju. Srnica
potrebuje Velikana v enaki meri kot on
njo. Poenostavljeno rečeno, gre za prin-
cip daj-dam oziroma podarim-dobim.
Velikan dobi srničino srčno veličino,
podari pa velikost. Boris A. Novak vidi
etično sporočilo v problemu *JAZA* v
odnosu do *DRUGEGA*: »Biti odprt
drugemu, vselej pomeni biti ranljiv.
Tako zastavljeno razmerje med domiš-
ljijo in ranljivim srcem razkriva svet, ki
je bogat in v isti sapi boleč. Bolečino
lepote in lepoto bolečine pa zmore izra-
ziti le pesniški jezik. To je tudi razlog,
da je jezik pravljice *Velikanovo srce* tako
poetičen.« Jezik je izčiščen, suveren,
brez bujnih domišljjskih opisov, a zgod-
ba zato ni nič manj privlačna in pušča
dovolj prostora lastni interpretaciji.
Abstraktne pojme ljubezen, strah, ra-
zočaranje, veselje prevzamejo nosilci
zgodbe, s katerimi se bralec (otrok) z
lahkoto poistoveti. Osrednja ideja ro-
mana *Nestrpnost*, zavračanje totali-
tarizma in sprejemanje srčnih vrednot,
je opazna tudi v pravljici *Velikanovo
srce*. Idejo avtorica ohranja, tisto kar
spreminja, je forma.

Sabina Kogovšek

IGRA, ZVOČNOST, GIBANJE

Alenka Glazer: *Gúgalice* (Ljubljana,
DZS, 1997; Vrtavka, 19)

Pesnica in literarna zgodovinarka
Alenka Glazer je v mladinski književnosti
kot posebnem področju ustvarjalnosti

in raziskovanja znano ime. Kot literarna
zgodovinarka je za revijo *Otrok in knjiga*,
katere sourednica je bila več let, prispe-
vala več tehtnih študij. Množico njenih
prispevkov osvetljuje npr. že število »šte-
vil« v bibliografskem kazalu (*Otrok in*